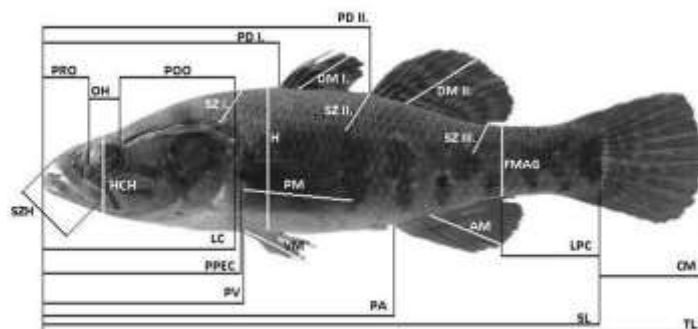

Mozsár Attila, Urbán Zsuzsanna, Pavlikovics Zsuzsanna, Czeglédi István, Nyeste Krisztián, Kati Sára, Nagy Sándor Alex, Antal László

Az áramlási viszonyok és a nászruha hatása a test morfológiai jellemzőire

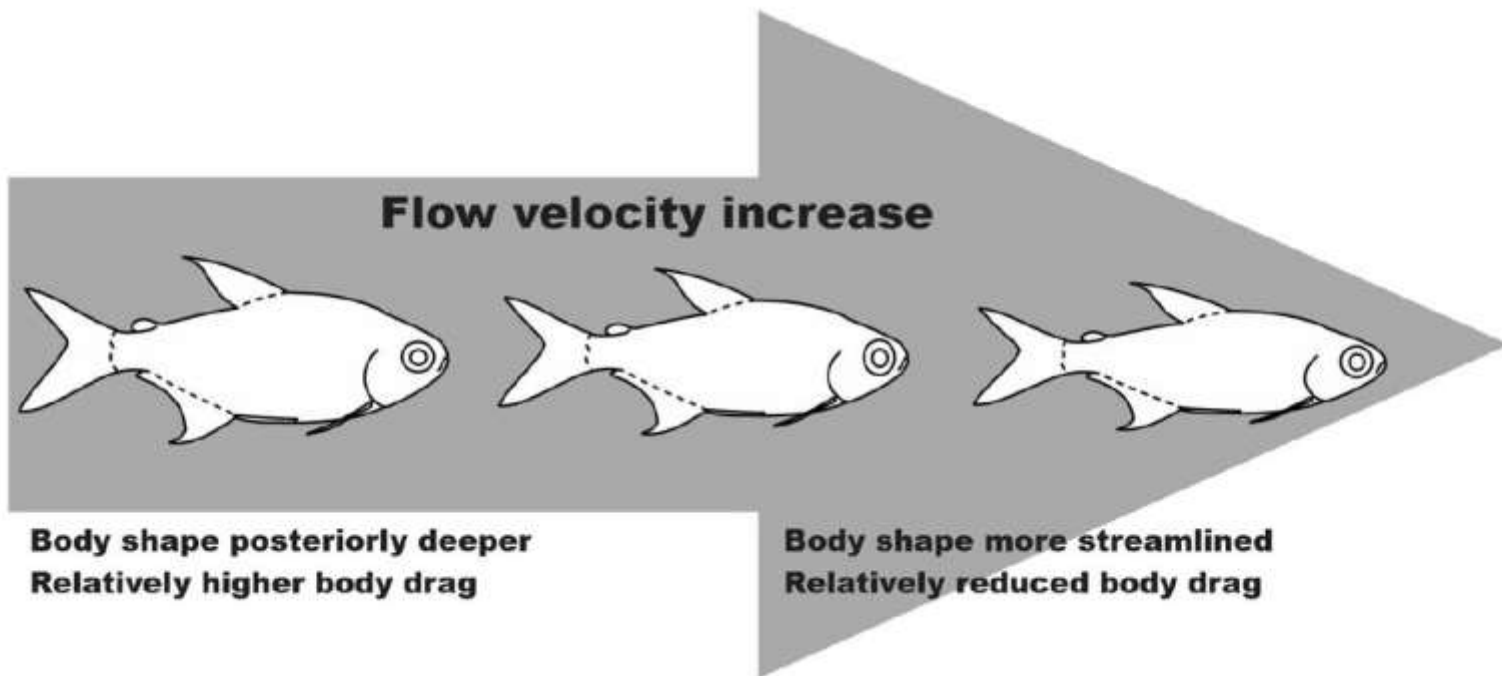
XLIII. Halászati Tudományos Tanácskozás

2019. május 29-30.

Szarvas

Előzmények

- A morfológiai jellemzőkre az élőhely környezeti feltételei – elsősorban az **áramlási viszonyok** – jelentős hatást gyakorolhatnak.

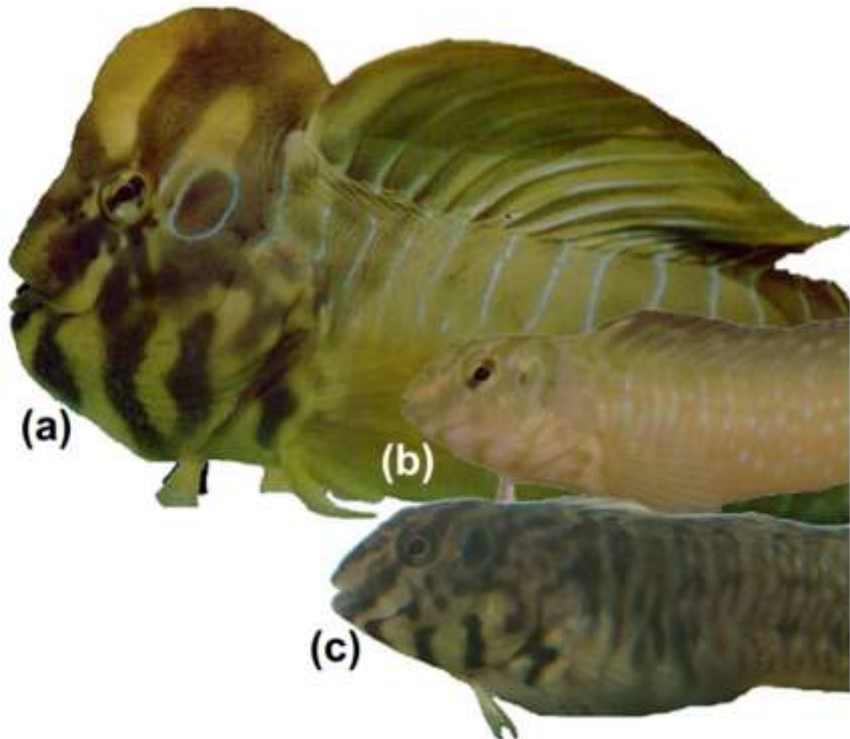

Előzmények

- Egyes fajok esetében a szaporodási időszakban a test morfológiai jellemzői jelentős változáson esnek át, **nászruhát** öltönek.

Fotó: Tóth Mihály

Forrás: Gonçalves and Oliveira, *Horm. Rep. Vert.* 2011
(doi: 10.1016/B978-0-12-375009-9.10007-4)

Témafelvetés

Élőhelyi
különbségek

Nászruha

Célkitűzés, kérdések

Az eltérő környezeti feltételek – áramlási viszonyok – hatására kialakuló, **populációk közötti** morfológiai variabilitás, és az időszakosan megfigyelhető nászruha okozta **populáción belüli** különbségek jellemzése.

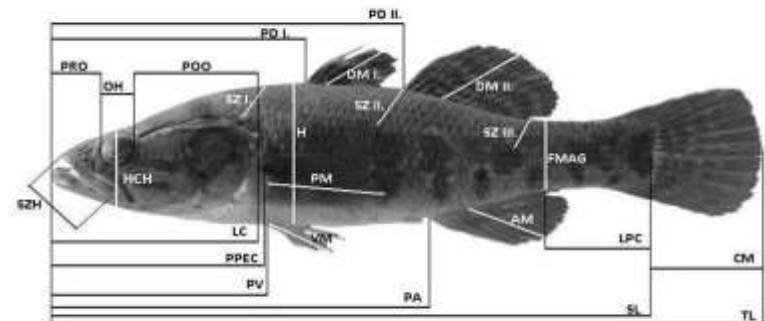
- Az élőhely, az ivar és a mintavételi idő milyen hatást gyakorol az egyes morfológiai paraméterekre?
- A nászruha és az élőhely egymáshoz viszonyított hatása miként alakul az idő függvényében?

Anyag és módszer – minta és adatgyűjtés

- 2 mintavételi hely: állóvíz és vízfolyás

- 7 mintavételi hónap: május - november
- 25 morfológiai paraméter

Anyag és módszer - adatelemzés

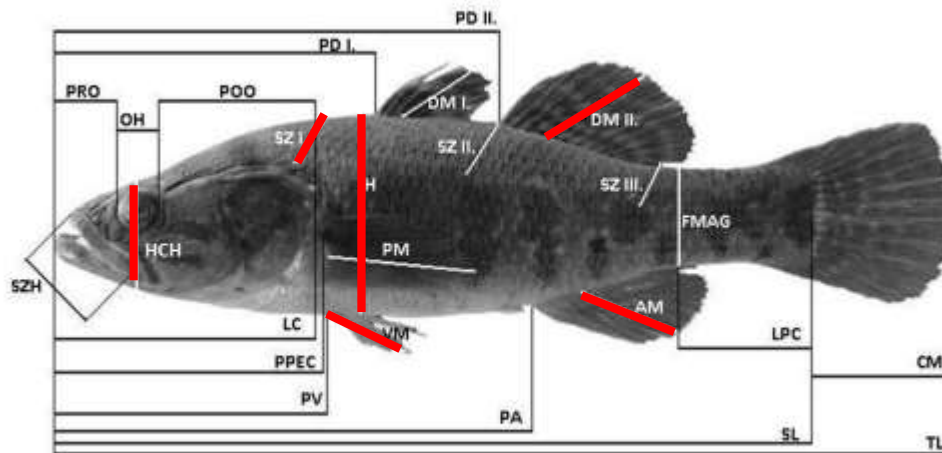

- Standardizált adatok – a méret hatásának kiküszöbölése
- Az élőhely, ivar és mintavételi időpont hatását az egyes morfológiai paraméterekre külön-külön vizsgáltuk lineáris modellek (3-utas ANOVA) segítségével.
- Majd az összes paramétert egy elemzésbe vonva, kanonikus varianciaelemzéssel vizsgáltuk a nászruha és az élőhely egymáshoz viszonyított hatását az idő függvényében.

Eredmények

Mely morfológiai paraméterekre hat szignifikánsan az élőhely, ivar és mintavételi idő?

morfometriai paraméter	adj R ²	SS	df	MS	F	p
PRO	0,0036	47,43	27	1,76	1,09	0,3449
CU	0,1622	17,05	27	0,66	5,80	0,0000

- test magassága
- második hátúszó hossza
- farok alatti úszó hossza
- hasúszó hossza
- test szélessége
- fejbúb magassága

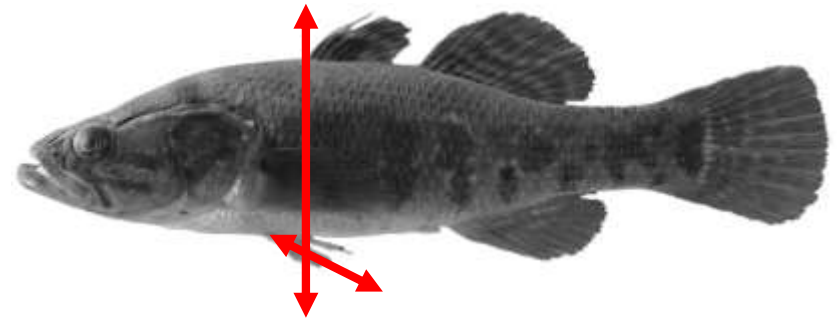
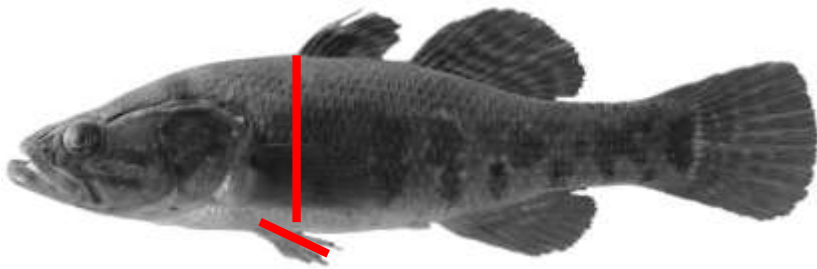
VM	0,4944	563,98	27	20,89	25,23	0,0000
SZ 1.	0,3196	201,65	27	7,47	12,64	0,0000
SZ 2	0,2503	116,18	27	4,30	9,27	0,0000
SZ 3	0,1661	35,02	27	1,30	5,94	0,0000
HCH	0,4154	206,10	27	7,63	18,60	0,0000

Eredmények

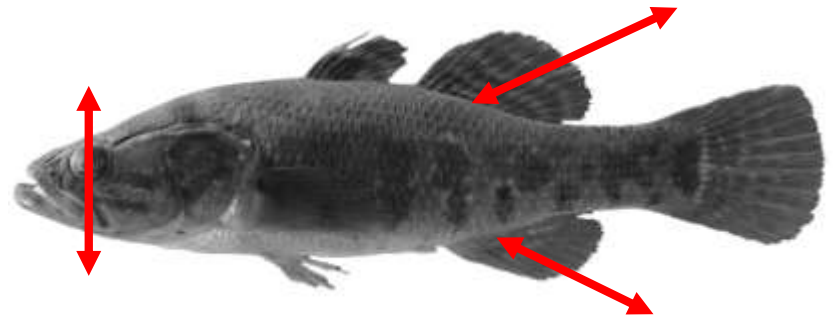
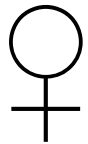
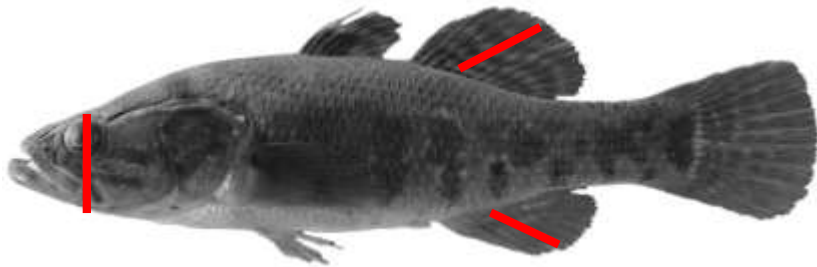
Élőhely által meghatározott morfológiai paraméterek

Eredmények

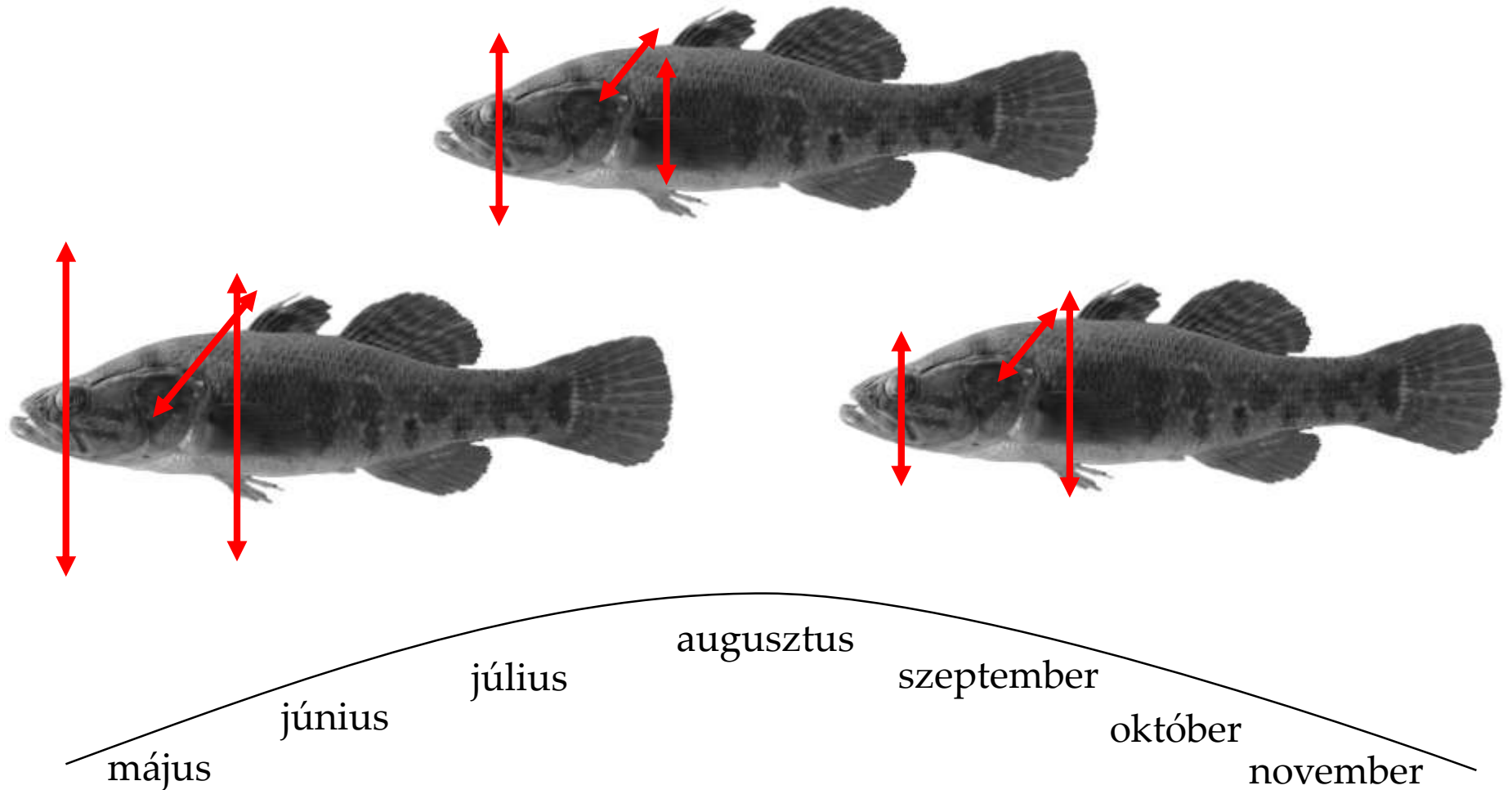

Ivar által meghatározott morfológiai paraméterek

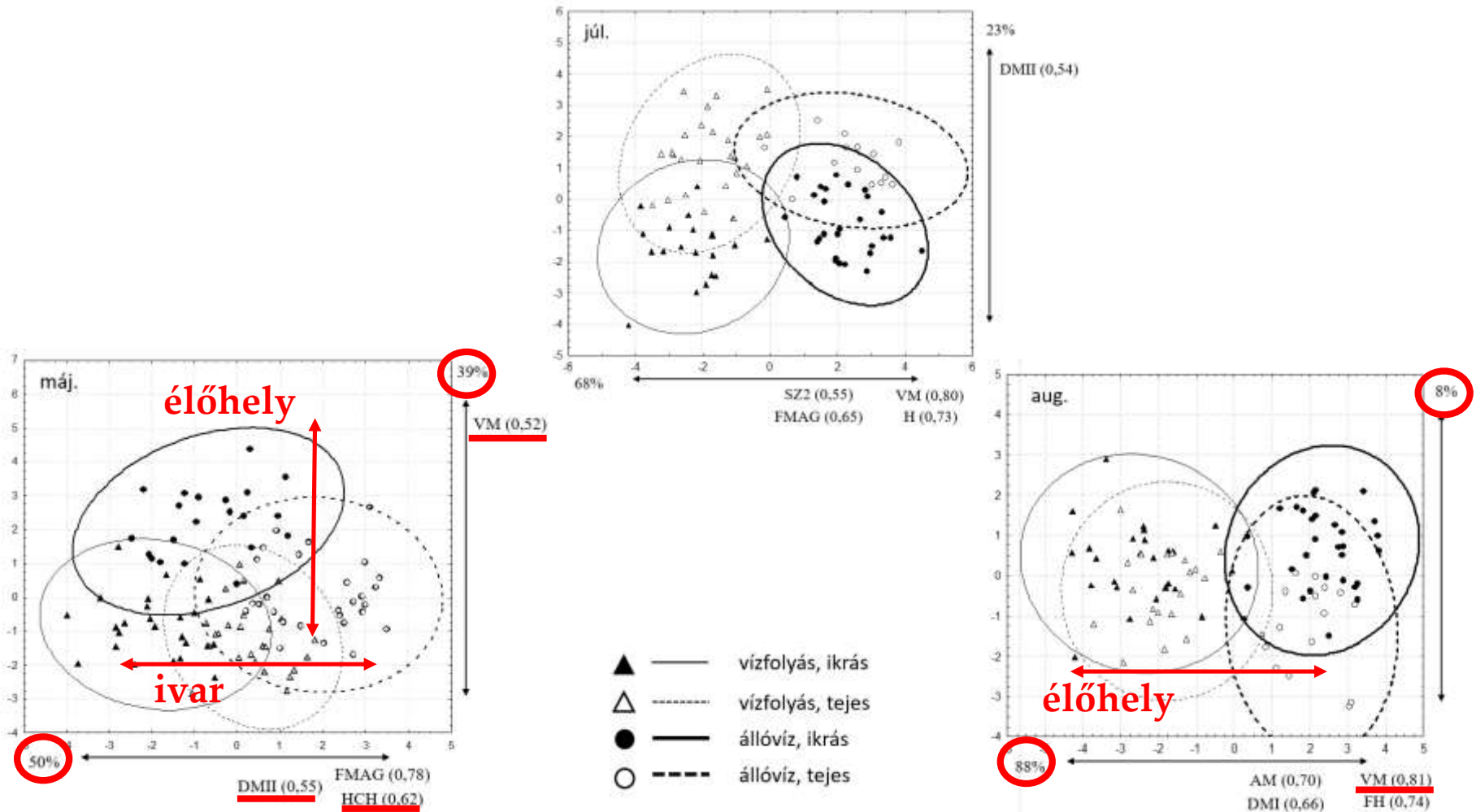
Eredmények

Idő által meghatározott morfológiai paraméterek

Eredmények

A nászruha és az élőhely egymáshoz viszonyított hatása az idő függvényében.

Összefoglalás

- Az eltérő áramlási viszonyokat kínáló élőhelyek között elsősorban a **test magasságában** és a **hasúszó hosszában** mutatkoztak különbségek.
- Az ivarok között a **második hátúszó** és a **farok alatti úszó hosszában**, valamint időszakosan **fejbúb magasságában** voltak eltérések.
- Egy vegetációperiódus alatt a – feltehetően ciklikusan – változik a **test magassága**, **test szélessége** és a hímek **fejbúbjának magassága**.
- A környezeti feltételek hatására kialakuló, **populációk közötti különbségek**, és a nászruha okozta fokozott **ivari dimorfizmus** egyszerre, **hasonló hatásnagysággal** egymás mellett megfigyelhető hatásokként jelentkeznek.